

Datum
2018-07-05

Etableringskoordinator
Tobias Hedkvist
tobias.hedkvist@trelleborg.se
0410-73 30 80 | 0708-81 76 86

Arbetsmarknadsnämndens utredning om förutsättningar att inrätta socialt företag (Dnr KS 2016/526)

Ärendebeskrivning

Liberalerna, Moderaterna och partipolitisk obunden ledamot inkom 2016-07-12 med en motion om att inrätta ett socialt företag enligt modell "Yalla-trappa". Motionen översändes till arbetsmarknadsnämnden som svarade med ett yttrande 2017-09-18. Nämnden ställer sig i svaret positiv till all form av framväxt av företagande i Trelleborgs kommun som bygger på en affärsidé och marknad för tjänsten och kan bidra med stöd i utvecklingen genom befintligt inkubatorverksamhet Green room. Kommunfullmäktige beslutade 2018-06-18 att bifalla motionen och ge arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för att starta socialt företag enligt modell "Yalla trappa".

Bakgrund och begrepp

Arbetsintegrerande sociala företag kan rymmas inom begreppen social innovation eller samhällsentreprenörskap där syftet med företagandet eller affärsverksamheten är att generera positiva samhällsvinster. Tillväxtverket definierar sociala företag som "företag som driver näringsverksamhet med övergripande ändamål att integrera människor som har stora svårigheter att få och/eller behålla ett arbete". Dels syftar sociala företag till att skapa nya arbetstillfällen för individer långt ifrån arbetsmarknaden, dels till att arbetsträna samma individer för framtida inkludering på den reguljära arbetsmarknaden. Ansvar för driften av ett arbetsintegrerande socialt företag ska inte ligga hos en kommun eller annan offentlig aktör. Däremot kan företagets tjänster på olika sätt stöttas och nyttjas av offentliga aktörer, dock ej så att den fria konkurrensen sätts ur spel (*Tillväxtverket 2010*).

Vinster med ett socialt företag

För grupper långt ifrån arbetsmarknaden kan sociala företag erbjuda en självstärkande aktivitet och förbereda för framtida inträde på den reguljära arbetsmarknaden. Ett socialt företag som drivs med en bärande affärsidé

och lyckas inkludera personer med funktionsvariationer eller av annan orsak nedsatt arbetsförmåga är ett välkommet bidrag och bör i den formen stödjas i både uppstart och utveckling. "Yalla-trappan" bygger på ett inkluderingsperspektiv och verkar för minskat utanförskap och ökad sysselsättning för gruppen utrikesfödda kvinnor, vilket är en aktuell och prioriterad målgrupp för etableringsinsatser. Sociala företag kan med andra ord bidra till ett värdeskapande som på sikt innebär positiva effekter på samhällsutvecklingen.

Stöd till sociala företag

Inrättande av ett socialt företag bör vägas gentemot de förutsättningar som finns för det lokala företagandet i kommunen. Även om omfattningen av ett arbetsintegrerande socialt företag sannolikt skulle vara småskaligt är det viktigt att det offentliga stödet inte snedvrider konkurrensen. Exempel på konkurrensneutralt stöd är arbetsmarknadsprogram eller upphandlingar med krav på social hållbarhet. Ett socialt företag ska liksom övriga företag kunna bäras av den efterfrågan som den levererade produkten eller tjänsten innebär, och inte huvudsakligen drivas med offentliga medel. På så vis är affärsidén och syftet med inrättandet av det sociala företaget avgörande.

Förutsättningar utifrån ett etableringsperspektiv

Ur ett etableringsperspektiv finns det få rapporter som visar på att arbetstagare från sociala företag i någon större utsträckning går vidare i reguljär anställning. Vissa sociala företag har inte heller något uttalat syfte med att de anställda ska slussas vidare. Enligt projektansökan för Yalla-trappan Sofielund (ESF 2016-19) är målet för de 220 deltagarna att 15 ska erbjudas anställning och 65 ska in i studier. Resterande deltagare (140) ska antingen erbjudas annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd eller skriva in sig som arbetssökande på Arbetsförmedlingen. RESA-projektet som drevs av AF 2009-14 lyckades etablera 20% av deltagarna till vidare studier eller arbete vilket ansågs som ett bra resultat. Utifrån dessa exempel ser arbetsmarknadsnämnden här en potentiell inlåsningseffekt med förslaget.

Ett inrättande av ett socialt företag bör även vägas gentemot befintliga insatser som ges i arbetsmarknadsnämnden regi. Genom stärkt samverkan med Arbetsförmedlingen och ett aktivt arbete med nyanlända inom etableringsprogrammet ligger förvärvsfrekvensen, dvs andelen nyanlända ut i arbete eller studier 90 dagar efter etablering, under maj 2018 på 60% (att jämföra med 32.8% under 2016). Satsningar som APF-SFI (SFI och praktik i kombination) och extratjänster ger fler nyanlända möjlighet till inträde på den reguljära arbetsmarknaden och ökar chansen till en tillsvidareanställning inom bristyrken. Även nya flexibla lösningar kring SFI och övrig vuxenutbildning skulle kunna utvecklas för att få denna grupp av arbetssökande att bidra på den reguljära arbetsmarknaden där det idag

Arbetsmarknadsförvaltningen

Box 63, 231 21 Trelleborg

Telefon: 0410-73 30 00 | Fax: 0410-10264

www.trelleborg.se | arbetsmarknadsforvaltningen@trelleborg.se

Fakturaadress:

Box 173, 231 23

Trelleborg

Org.nr: 212000-1199

finns branscher som har stort behov av arbetskraft, istället för att skapa en insats med potentiell inlåsningseffekt. Även om ett socialt företag likt "Yalla-trappan" har potential att nå en utökad andel av de sökande, bör Kommunfullmäktige ställa sig frågan om vilka insatser som har störst effekt på nyanländas långvariga etablering på arbetsmarknaden och självförsörjning.

Slutligen vill arbetsmarknadsnämnden lyfta inrättandet av socialt företag utifrån ett normaliseringsperspektiv. En modell likt "Yalla-trappan", i och med dess tydliga fokus på målgruppen nyanlända, riskerar dels att homogenera individer inom samma etnicitet och socioekonomiska situation, dels att förstärka bilden av målgruppen som svårtableterad på arbetsmarknaden. Vi ser en risk att ett socialt företag blir ett enkelt svar på en komplicerad process. För att denna målgrupp ska etableras på den reguljära arbetsmarknaden krävs mod och tillit till den enskilde individen, nya former för lärande och samarbete mellan såväl offentliga aktörer som det privata näringslivet. Det krävs snabb service och ett brett insatsutbud samt ett tydligt arbetsmarknadsperspektiv i mötet med den enskilde, om vi ska lyckas med etableringen på lång sikt.

Slutsatser

Utredningens slutsats är att det värdeskapande ett socialt företag eventuellt kan bidra med inte motiverar de risker som är förknippade med kommunalt ägande och drift. Vidare kan inte ett socialt företag anses fördelaktigt vare sig utifrån ett långsiktigt etableringsperspektiv eller som ett komplement till arbetsmarknadsförvaltningens befintliga insatser.

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämndens beslutar att godkänna föreliggande yttrande i enlighet med utredningens slutsatser.

Zara Göransson Tosic
Förvaltningschef
Arbetsmarknadsförvaltningen

Veronica Larsson
Ordförande
Arbetsmarknadsnämnden